

Utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet lämnar sina förslag

2026-08-17

Nina Larsson, jämställdhetsminister

Rebecca Lagh, särskild utredare

Hedersrelaterat våld och förtryck – allvarlig kränkning av mänskliga rättigheter

- Hederskulturen utövas genom våld och förtryck.
- Innebär stora begränsningar i individens vardag och framtidsmöjligheter.

Hedersproblematik finns i förskolan och skolan

- Förskola och skola ska vara en fristad för alla barn och unga.
- Okunskap, rädsla och bristande förutsättningar har skapat en tystnadskultur.

Regeringen tar krafttag mot hedersrelaterat våld och förtyck

- Hedersförtrycket har fått för lite uppmärksamhet.
- Arbetet har präglats av räddhågsenhet och bristfällig styrning.
- Nytt delmål och särskild handlingsplan ger tydligare riktning.

Fri att lära och leva

Insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck i
förskolan, skolan och fritidshemmet, SOU 2026:51

Barnets perspektiv och rättigheter

”Det finns så många uppenbara tecken på att något är fel och ingen på skolan gör något.”

Ung person intervjuad av utredningen

Barnets perspektiv och rättigheter

- Vad barnet behöver
 - Vuxna som förstår signaler, vågar fråga och tar oro vidare.
- Vad systemet behöver
 - Kunskap, stöd och likvärdighet oavsett förskola, skola eller ort.

Uppdraget

1. **Kartlägga:** Förekomst av HRV, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer.
2. **Stärka vuxna:** Ge personal bättre stöd att förebygga, upptäcka och motverka utsatthet.
3. **Elevhälsan:** Tydliggöra elevhälsans roll i arbetet mot HRV.
4. **Stöd till barn och elever:** Överväga ett individuellt anpassat stödsystem för utsatta barn och elever.

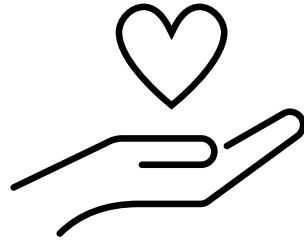
Vad kartläggningen visar

- Barn och elever begränsas tidigt
- Tystnad och osäkerhet påverkar agerandet
- Samverkan fungerar olika
- Hanteringen ser olika ut i landet

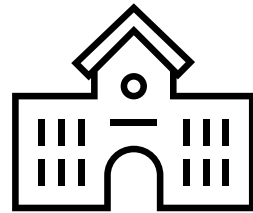
Slutsatser

- Tröskeln för att agera behöver sänkas
- Nuvarande system ger inte tillräckligt stöd
- Stöd och kunskap når inte alltid ut i verksamheten
- Det förebyggande arbetet prioriteras ned
- Likvärdigheten brister

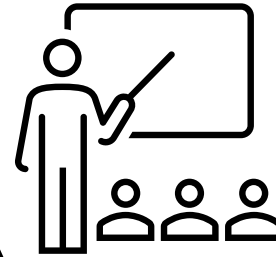
1. Stärkt
stöd för
barn och
elever

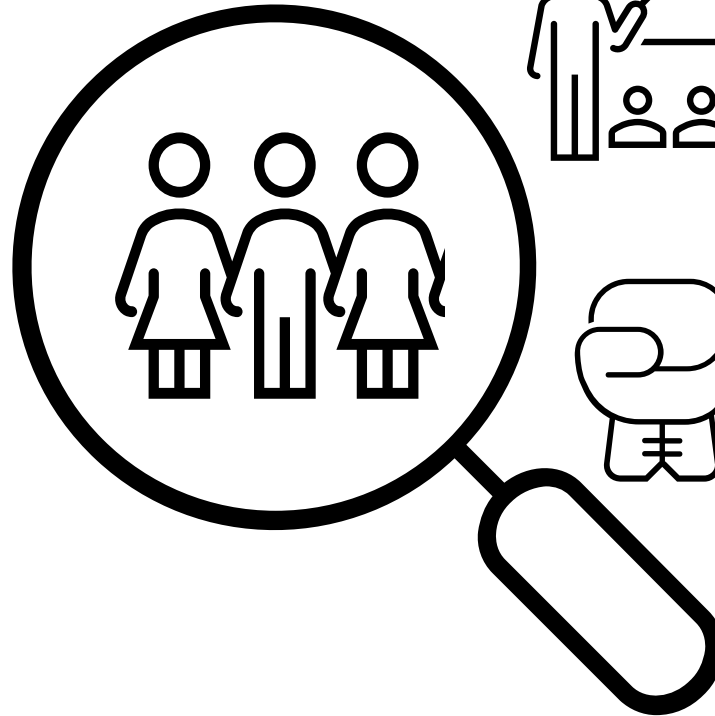
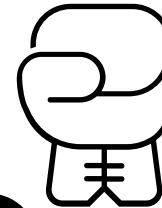
4. Tydligt
ansvar
och tillsyn

2. Ökad
kunskap

3. Motverka
tystnadskultur
och heders-
normer

1. Stärkt stöd för barn och elever

- Elevhälsans uppdrag förtydligas
- Hälsobesök – frågor om våld och kontroll, inklusive könsstympning
- Skolsociala team förtydligas och utvidgas till att omfatta förskolor
- Förskola och skola ska kunna medverka i och initiera SIP
- Civilsamhället får riktade och utökade medel

2. Ökad kunskap – vuxna måste kunna förstå barnens situation

- Nya examensmål för lärarutbildningar
- Uppföljning av gymnasiala utbildningar och yrkeshögskoleutbildningar
- Särskild förstelärare ska analyseras
- Länsstyrelser och regionala resurscentrum ska ge praktisknära stöd

3. Motverka tystnadskultur och hedersnormer

- Förskolan eller skolan ska bedöma behovet av förebyggande åtgärder mot kränkande behandling som har samband med heder
- Pedagogisk omsorg får skärpt ägar- och ledningsprövning

4. Tydligare ansvar och tillsyn

- I förskolans läroplan ska framgå att HRV ska motverkas
- Kommunalförbund ska kunna utöva tillsyn
- Skolinspektionen och kommunerna ska underrätta varandra om ingripande tillsynsbeslut
- Stärkt stöd för att lämna information och anmäla oro

Samlad effekt

- Se barnen tidigare
- Agera tryggare
- Samordna stödet bättre
- Ge barn och elever ett mer likvärdigt skydd

Målet är att varje barn – oavsett bakgrund, bostadsort eller skola – ska mötas av vuxna som ser, förstår och agerar.

Fri att lära och leva

Insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck i
förskolan, skolan och fritidshemmet, SOU 2026:51